

2017 / 2018

TRC3 BÖLGESİ EKONOMİK GÖSTERGELER BÜLTENİ

TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL - EKİM - KASIM - ARALIK

TRC3 BÖLGESİ
EKONOMİK GÖSTERGELER BÜLTENİ

2017 - 2018 / 06

www.dika.org.tr

SUNUŞ

Dicle Kalkınma Ajansı (DİKA), kuruluş kararnamesinde belirtildiği üzere kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma plânı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını gidermek amacıyla sorumlu olduğu Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt illerinde faaliyet göstermektedir.

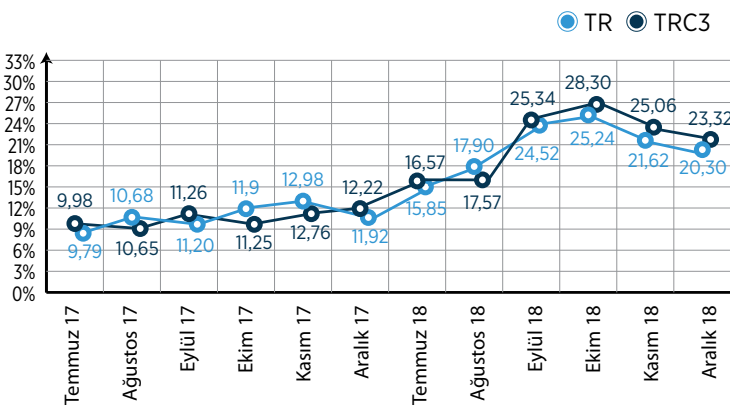
Ülkemizin 2023 vizyonu çerçevesinde, Bölgemizdeki tüm sektörlerde kaydedilen gelişimin ölçümü ve analizi, hayata geçirilecek politikaların ve yapılacak yatırımların planlanabilmesi açısından yüksek önem arz etmektedir. Bu saikle hazırlanan Ekonomik Göstergeler Bülteni çalışması TRC3 Bölgesi'ne ilişkin güncel istatistiki verilerin altı aylık dönemler halinde kamuoyuyla paylaşılması amacıyla hazırlanmıştır. 2018 yılının ikinci yarısını kapsayan ve Bölgenin mevcut ve potansiyel durumu ile kaynak ve olanaklarını tespit etmeye yönelik olarak resmi kaynaklardan derlenen bilgiler içeren bu çalışmanın, yerel ve ulusal ölçekte tüm paydaşlar açısından güvenilir bir bilgi kaynağı olması hedeflenmiştir.

Bölgenin ekonomik özelliklerinin tüm yönleriyle ortaya konulması ve paydaşlar açısından yol gösterici olması gayesiyle, ulusal ve uluslararası veri ihtiyaçlarına cevap verebilecek yeterlilikte hazırlanan Ekonomik Göstergeler Bülteni çalışmasının tüm kullanıcılar açısından faydalı olmasını temenni ederim.

Yılmaz ALTINDAĞ
Genel Sekreter

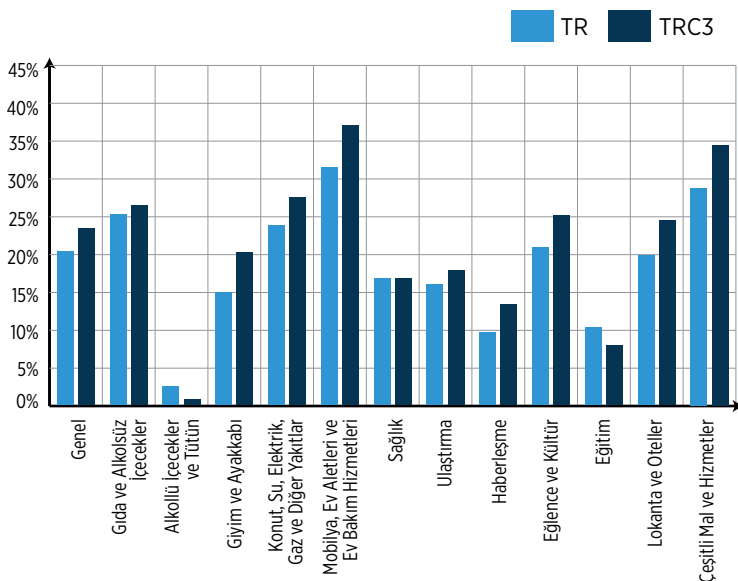
ENFLASYON GÖSTERGELERİ

• Tüketici fiyatları endeksi (TÜFE) Aralık 2018

Ana harcama grupları itibariyle TÜFE'de, 2018 Yılında Türkiye genelinde en fazla artış % 31,36'lık oranla ev eşyası grubunda gerçekleşti. Bir önceki yılın aynı ayına göre çeşitli mal ve hizmetler'de %28,8, gıda ve alkolsüz içecekler'de %25,11 ve konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar'da %23,73 artış gerçekleşti. Bir önceki yılın Aralık ayına göre en az artış gösteren grup %2,39 ile alkollü içecekler ve tütün oldu. Ana harcama grupları itibariyle 2018 yılı Aralık ayında endekste düşüş gösteren grup olmadı.

• Ana harcama gruplarına göre TÜFE Aralık 2018

TRC3 Bölgesi'nde bir önceki yılın aynı ayına göre en fazla artış %36,99 ile ev eşyasında gerçekleşti. Endekste yer alan diğer gruplardan çeşitli mal ve hizmetler %34,41 artarken, konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar %27,37, gıda ve alkolsüz içecekler %26,35, eğlence ve kültür %25,1, lokanta ve oteller grubu %24,36, giyim ve ayakkabı %20,12, ulaştırma 17,72, sağlık 16,76, haberleşme 13,23, eğitim %7,83, alkollü içecekler ve tütün grubu ise %0,72 artış gösterdi.

TRC3 Bölgesi'nde bir önceki yılın aynı ayına göre en az artış alkollü içecekler ve tütünde gerçekleşti. TRC3 Bölgesi'nde alkollü içecekler ve tütün ile eğitim grubunda fiyat artışı ülke ortalamasının altında gerçekleşti.

2018 yılında Türkiye
geneli enflasyon

%20,3

2018 yılında

TRC3 Bölgesi'nde enflasyon

%23,32

2018 yılında Türkiye
genelinde en yüksek fiyat
artışı ev eşyasında

TRC3
Bölgesi'nde en yüksek
fiyat artışı ev
eşyasında

Türkiye genelinde
en düşük fiyat artışı
alkollü içecekler ve
tütünde

TRC3'te
en düşük fiyat artışı
alkollü içecekler ve
tütünde

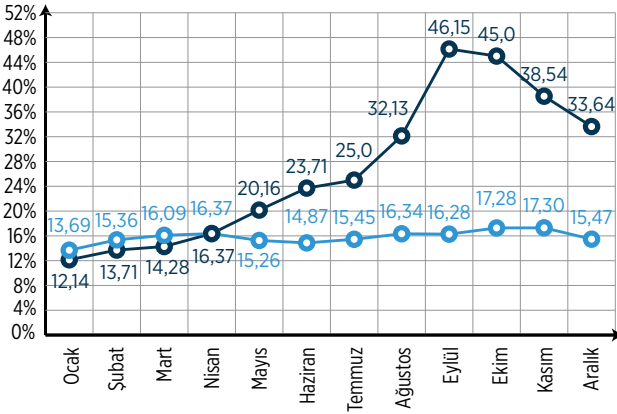
TRC3 Bölgesi,
eğitimde
Türkiye genelinin
%2,36 altında

TRC3 Bölgesi, alkollü ürünlerde
Türkiye genelinin
%1,67 altında

ENFLASYON GÖSTERGELERİ

• Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE, Aralık 2018)

● 2017 ● 2018

TÜRKİYE GENELİ YURT İÇİ ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ							
		TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
ÖNCEKİ YILIN AYNI AYINA GÖRE DEĞİŞİM	2017	15,45	16,34	16,28	17,28	17,3	15,47
	2018	25	32,13	46,15	45,01	38,54	33,64
AYLIK DEĞİŞİM	2017	0,72	0,85	0,24	1,71	2,02	1,37
	2018	1,77	6,6	10,88	0,91	-2,53	-2,22
ÖNCEKİ YILIN ARALIK AYINA GÖRE DEĞİŞİM	2017	8,6	9,52	9,78	11,66	13,91	15,47
	2018	17,56	25,32	38,96	40,22	36,68	33,64
ON İKİ AYLIK ORTALAMALARA GÖRE DEĞİŞİM	2017	10,94	12,05	13,26	14,47	15,38	15,82
	2018	17,41	18,78	21,36	23,73	25,52	27,01

Yurt içi Üretici Fiyatları Endeksi (Yİ-ÜFE) 2018'de bir önceki yıla göre %18,17 oranında artış göstermiştir. Eylül ayında %46,15 ile en yüksek seviyeye ulaşan Yİ-ÜFE, Ekim, Kasım ve Aralık aylarında düşüşe geçerek yıl sonunda %33,64 olarak gerçekleşmiştir. Aylar arasında en yüksek artış Ağustos ile Eylül arasında gerçekleşmiştir.

Yİ - ÜFE değişim oranları (2003=100), Aralık 2018

		ENDEKS	AYLIK DEĞİŞİM (%)	ÖNCEKİ YILIN ARALIK AYINA GÖRE DEĞİŞİM (%)	ÖNCEKİ YILIN AYNI AYINA GÖRE DEĞİŞİM (%)	ON İKİ AYLIK ORTALAMALARA GÖRE DEĞİŞİM (%)
SEKTÖRLER (NACE REV.2)	Yİ-ÜFE	422,94	-2,22	33,64	33,64	27,01
	Madencilik ve Taşocakçılığı	518,87	-2,46	24,34	24,34	23,58
	İmalat Sanayi	442,74	-1,56	31,11	31,11	26,65
	Elektrik, Gaz	366,5	-8,47	75,02	75,02	34,65
	Su temini	331,04	-0,13	9,13	9,13	6,97

Yİ - ÜFE Ana sanayi grupları ve değişim oranları (2003=100), Aralık 2018

		ENDEKS	AYLIK DEĞİŞİM (%)	ÖNCEKİ YILIN ARALIK AYINA GÖRE DEĞİŞİM (%)	ÖNCEKİ YILIN AYNI AYINA GÖRE DEĞİŞİM (%)	ON İKİ AYLIK ORTALAMALARA GÖRE DEĞİŞİM (%)
ANA SANAYİ GRUPLARI	Yİ- ÜFE	422,94	-2,22	33,64	33,64	27,01
	Ara mali	458,98	-1,85	34,14	34,14	31
	Dayanıklı Tüketim Mali	298,83	-0,08	24,92	24,92	20,15
	Dayaniksız Tüketim Mali	337,29	-0,49	25,49	25,49	16,08
	Enerji	581,33	-8,91	57,13	57,13	40,33
	Sermaye Mali	368,52	-0,24	32,92	32,92	28,28

Sanayide 4 sektörün bir önceki aya göre değişimleri; madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe %2,46, imalat sanayi sektöründe %1,56, elektrik, gaz üretim ve dağıtım sektöründe %8,47 ve su temini sektöründe %0,13 düşüş olarak gerçekleşti. Ana sanayi grupları arasında bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek değişim enerji grubunda gerçekleşirken, en düşük değişim ise dayaniksız tüketim malları grubunda gerçekleşti.

2018 yılında yurt içi
üretici fiyat endeksi artışı
%33,64

Ana sanayi grupları
itibariyle 2018 yılı
Aralık ayında
aylık bazda en fazla düşüş
enerjide ⚡

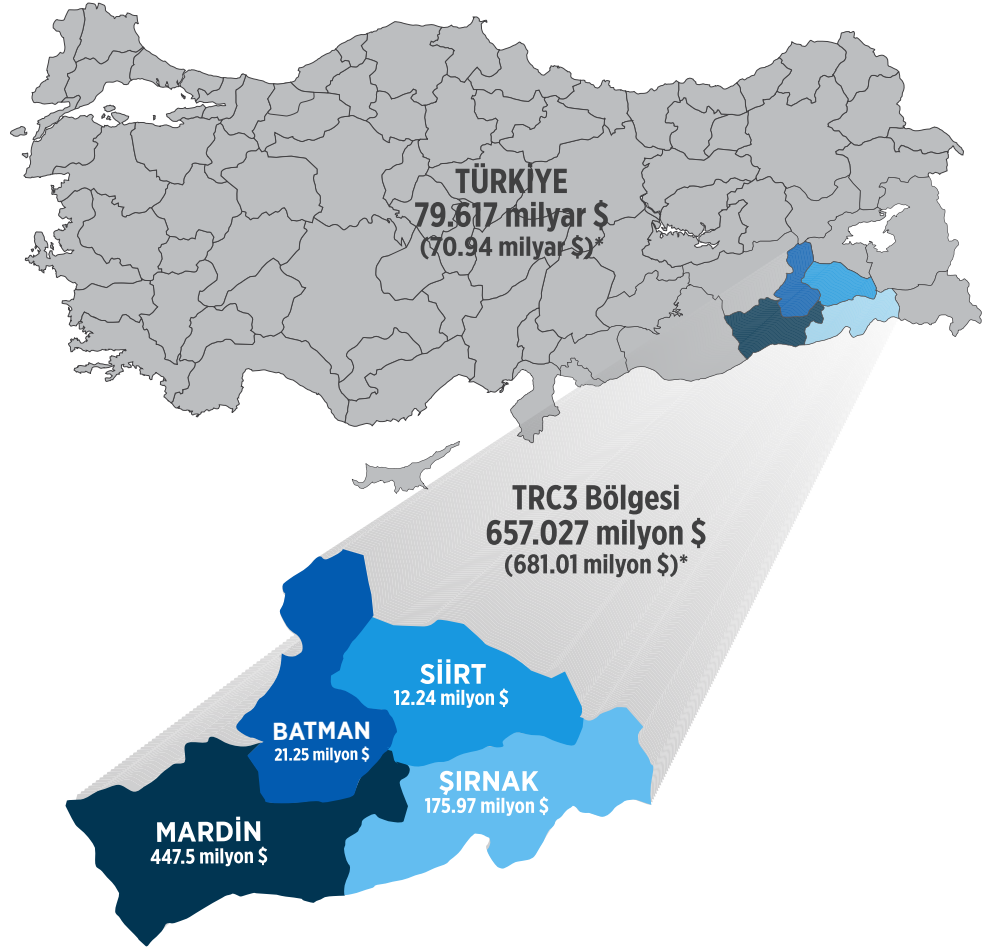
2018 yılı Aralık ayında
yurt içi üretici
fiyat endeksi düşüşü
aylık bazda
%2,22

İHRACAT GÖSTERGELERİ

• TRC3 Bölgesi illeri ihracat rakamları

TRC3 Bölgesi illerinden Mardin'de 2018 yılı Aralık ayı itibarıyla son 6 ayda 447,5 Milyon \$ tutarında ihracat gerçekleştirildi. 2017 yılı ile kıyaslandığında Mardin'de %1,92 oranında bir artış gerçekleşti. Bölge illerinden Batman'da da ihracatta %2,25 oranında bir artış gerçekleşti. Batman'da aynı dönem ihracat rakamı 21 Milyon \$'ı aştı. TRC3 Bölgesi'nde yüzde olarak en fazla artışın gerçekleştiği il %9,63'lük artışla Siirt oldu.

Siirt'te 2018 yılının son 6 ayında ihracat 12,24 Milyon olarak gerçekleşti. 2018 yılı ikinci yarısında Şırnak'ta bir önceki yılın ikinci yarısı ile kıyaslandığında %16,18 oranında bir düşüş gerçekleşti.

	TEMMUZ-ARALIK 2017	TEMMUZ-ARALIK 2018	YILLIK DEĞİŞİM
Mardin	439,06 milyon \$	447,5 milyon \$	%1,92 ↑
Batman	20,8 milyon \$	21,25 milyon \$	%2,25 ↑
Siirt	11,18 milyon \$	12,24 milyon \$	%9,63 ↑
Şırnak	209,96 milyon \$	175,97 milyon \$	%16,18 ↓

*Parantez içerisindeki değerler Temmuz- Aralık 2107 dönemine aittir.

**Mardin
ihracatı**
447,5 milyon \$

Mardin'deki dönemsel
**artış 8,44
milyon \$**

Batman
ihracatı 21,25 milyon \$

Batman'da dönemsel
artış %2,25

**Siirt
ihracatı**
12,24 milyon \$

Siirt'te
dönemsel artış
%9,63

**TRC3'te
ihracat**
657 milyon \$

**TRC3'te azalış
%3,52**

İHRACAT GÖSTERGELERİ

• TRC3 Bölgesi İllerinin ülkelere göre ihracat rakamları ÜLKELER BAZINDA İHRACAT (\$)

► Mardin

2017 (SON 6 AY)	
Irak	390.35 milyon \$
Suriye	15.63 milyon \$
Kırgızistan	3.57 milyon \$
Dubai	3.42 milyon \$
Bulgaristan	1.14 milyon \$

2018 (SON 6 AY)	
Irak	425.41 milyon \$
Suriye	12.44 milyon \$
Suudi Arabistan	4.48 milyon \$
İran	3.85 milyon \$
Mısır	2.08 milyon \$

► Siirt

2017 (SON 6 AY)	
Bulgaristan	3.85 milyon \$
İran	3.18 milyon \$
Gana	2.40 milyon \$
Malta	1.08 milyon \$
Kazakistan	547 bin \$

2018 (SON 6 AY)	
Bulgaristan	3.04 milyon \$
Gana	1.45 milyon \$
Kamerun	1.45 milyon \$
Gine	1.26 milyon \$
Fildişi Sahili	889 bin \$

► Batman

2017 (SON 6 AY)	
Irak	12.92 milyon \$
Almanya	3.62 milyon \$
Ukrayna	318 bin \$
Rusya	265.5 bin \$
Özbekistan	125 bin \$

2018 (SON 6 AY)	
Irak	12.70 milyon \$
Moritanya	1.23 milyon \$
Bulgaristan	591.1 bin \$
Romanya	386.6 bin \$
Libya	321.5 bin \$

► Şırnak

2017 (SON 6 AY)	
Irak	225.37 milyon \$
Bulgaristan	5.15 milyon \$
Ukrayna	4.25 milyon \$
Kırgızistan	3.28 milyon \$
Macaristan	2.75 milyon \$

2018 (SON 6 AY)	
Irak	214.5 milyon \$
Suriye	4.12 milyon \$
Rusya	977.84 bin \$
Suudi Arabistan	772 bin \$
Gana	763.9 bin \$

Mardin'den en
fazla ihracat
Irak'a

Siirt'ten en fazla ihracat
Bulgaristan'a

Batman'dan
en fazla ihracat
Irak'a

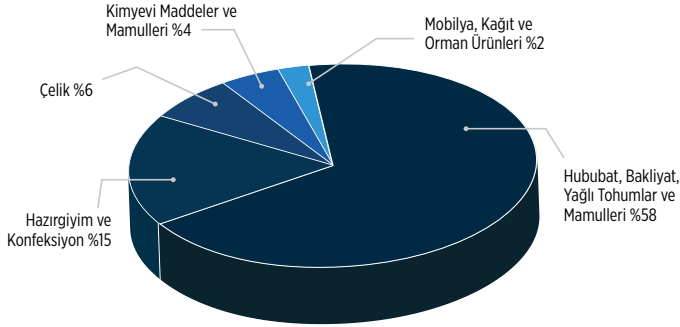
Şırnak'tan
en fazla ihracat
Irak'a

İHRACAT GÖSTERGELERİ

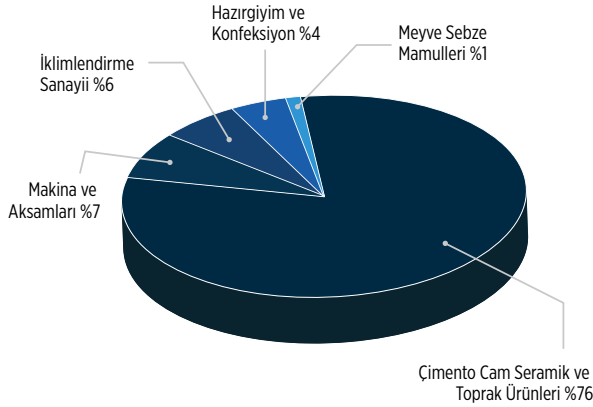
• TRC3 Bölgesi illeri sektör bazlı ihracat rakamları (Temmuz-Aralık 2018)

• Mardin

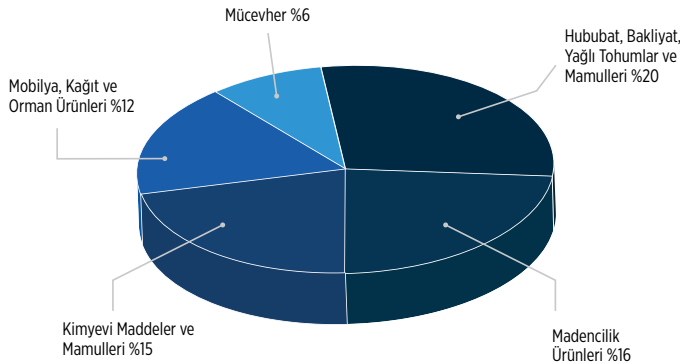
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	269.829,88 ₺
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	71.186,58 ₺
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	29.154,69 ₺
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	25.605,90 ₺
Çelik	11.237,11 ₺

• Siirt

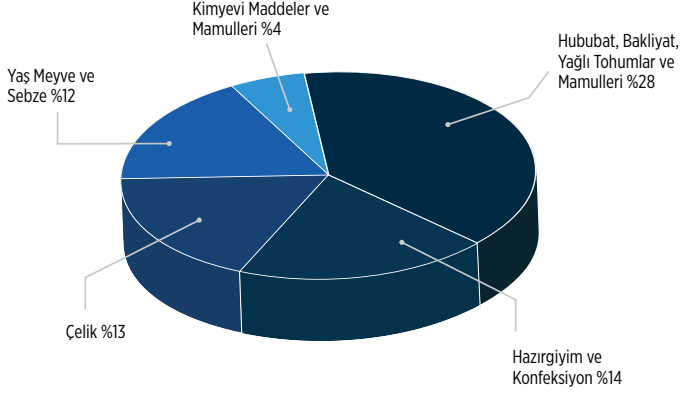
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	9.609,56 ₺
Makine ve Aksamları	854,33 ₺
İklimlendirme Sanayii	741,19 ₺
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	508,39 ₺
Meyve Sebze Mamulleri	134,82 ₺

• Batman

Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	2.749,38 ₺
Madencilik Ürünleri	2.271,63 ₺
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	2.150,49 ₺
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	1.645,37 ₺
Mücevher	896,06 ₺

• Şırnak

Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	64.014,14 ₺
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	31.347,13 ₺
Çelik	30.250,63 ₺
Yaş Meyve ve Sebze	26.591,71 ₺
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	7.442,52 ₺

Mardin'de
en fazla ihracat hububat,
bakliyat, yağlı
tohumlar ve mamullerinde

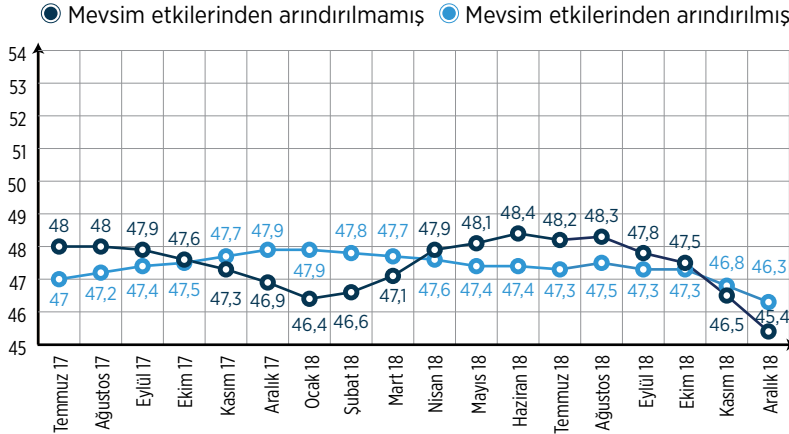
Siirt'te en fazla
ihracat yapılan sektör
çimento,
cam seramik ve toprak ürünleri

Şırnak'ta en fazla
ihracat yapılan sektör
hububat
bakliyat, yağlı
tohumlar ve mamullerinde

Batman'da
en fazla ihracat hububat,
bakliyat, yağlı
tohumlar ve mamullerinde

İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

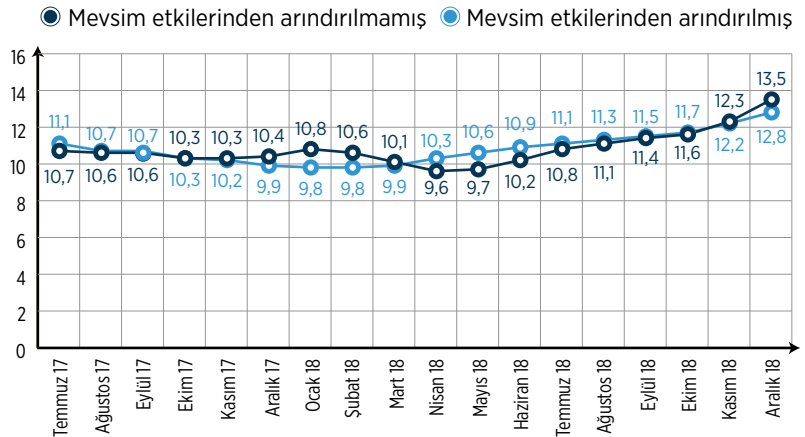
• İstihdam Oranı (%)

İstihdam oranı 45,4 oldu. İstihdam edilenlerin sayısı 2018 yılı Aralık döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 633 bin kişi azaldı ve 27 milyon 655 bin kişiye düştü. **İstihdam oranı da 1,5 puan azalarak % 45,4 olarak gerçekleşti.** Mevsim etkilerinden arındırılmış istihdam, Aralık 2018'de bir önceki aya göre 310 bin kişi azalarak 28 milyon 209 bin kişi olarak tahmin edildi. İstihdam oranı da 0,5 puanlık azalışla yüzde 46,3 oldu.

• İşsizlik Oranı (%)

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2018 yılı Aralık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 11 bin kişi artarak 4 milyon 302 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 3,1 puanlık artış ile %13,5 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 3,3 puanlık artış ile %15,6 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 5,3 puanlık artış ile %24,5 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 3,1 puanlık artış ile %13,5 olarak gerçekleşti.

2018 yılında TRC3 Bölgesi'nde istihdam oranı yıllık ortalamada %30,5 oldu. İş gücüne katılma oranı %40,7 olurken, işsizlik oranı ise geçen yılın ortalamasına göre %2,3 düşüş göstererek %25 olarak gerçekleşti. 15-24 yaş arası gençlerin iş gücüne katılma oranı geçen yıla göre %3 artış göstererek %33,2 oldu. Genç işsizlik oranı ise geçen yılın ortalamasına göre %3,1 düşüş göstererek %37'ye geriledi.

2018 yılında
Türkiye’de işsizlik oranı

%13,5

2018 yılında

Türkiye’de
genç nüfusta işsizlik
oranı **%24,5**

2018 yılında

Türkiye’de
istihdam oranı
%45,4

2018 yılında
Türkiye’de
tarım dışı işsizlik oranı

%15,6

2018 yılında
TRC3’te işgücüne
yıllık katılma oranı

%40,7

2018 yılında
TRC3’te yıllık işsizlik
katılma oranı

%25

KONUT SATIŞ İSTATİSTİKLERİ

Türkiye genelinde konut satışları azaldı. Türkiye genelinde konut satışları 2018 yılı 2. Yarisında bir önceki yılın 2. Yarisına göre %3,38 azalarak 729.366'ya geriledi. 2018 Aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %2.54 oranında artarak 136.845'e yükseldi. Konut satışlarında 2018 yılında, İstanbul %17 pay ile ilk sırayı aldı. Satış sayılarına göre İstanbul'u, %9,5 pay ile Ankara, %5,5 pay ile İzmir izledi. En az satış ise 159 konut ile Hakkari'de gerçekleşti.

TÜRKİYE GENELİ, TRC3 BÖLGESİ VE BÖLGE İLLERİ BAZINDA KONUT SATIŞ İSTATİSTİKLERİ (2017)							
	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	TOPLAM
TR	115.869	120.198	140.298	122.882	122.732	132.972	754.951
TRC3	1.595	1.358	1.701	1.342	1.463	1.582	9.041
BATMAN	376	362	442	352	376	374	2.282
MARDİN	988	704	883	731	811	838	4.955
SİİRT	190	226	348	221	225	272	1.482
ŞIRNAK	41	66	28	38	51	98	322

TRC3 Bölgesi'nde konut satışları arttı. TRC3 Bölgesi'nde konut satışları geçen yılın aynı yarisına göre %10,54 artarak 9.994 oldu. Bu dönemde Batman ilinde konut satışı 2.506 olurken, Mardin'de 5.033, Siirt'te 1.600, Şırnak'ta ise 855 adet olarak gerçekleşti.

TÜRKİYE GENELİ, TRC3 BÖLGESİ VE BÖLGE İLLERİ BAZINDA KONUT SATIŞ İSTATİSTİKLERİ (2018)							
	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	TOPLAM
TR	123.878	105.154	127.327	146.536	89.626	136.845	729.366
TRC3	1.537	1.365	1.907	2.274	1.286	1.625	9.994
BATMAN	413	361	492	496	292	452	2.506
MARDİN	835	738	1010	1174	535	741	5.033
SİİRT	218	193	326	345	178	340	1.600
ŞIRNAK	71	73	79	259	281	92	855

Türkiye’de 2. yarıda
konut satışı
729,366

TRC3’te 2. yarıda
konut satışı
9,994

Türkiye’de konut satışı
%3,38
azaldı

TRC3’te konut satışları
%10,54 arttı

Batman’da
konut satışı
2,506

Mardin’de
konut satışı
5,033

Siirt’te konut satışı
1,600

Şırnak’ta konut satışı
855

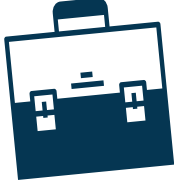
ŞİRKET İSTATİSTİKLERİ

• Kurulan – Kapanan Şirket İstatistikleri

NUTS 3 KODU	İl Adı	2017 (2. yarıyıl)								2018 (2. yarıyıl)							
		Kurulan			Tasfiye		Kapanan			Kurulan			Tasfiye		Kapanan		
		Şirket	Kooperatif	Gerçek Kişi Ticari İşletme	Şirket	Kooperatif	Şirket	Kooperatif	Gerçek Kişi Ticari İşletme	Şirket	Kooperatif	Gerçek Kişi Ticari İşletme	Şirket	Kooperatif	Şirket	Kooperatif	Gerçek Kişi Ticari İşletme
TRC31	Mardin	225	2	72	5	4	9	14	15	230	1	57	11	9	4	13	22
TRC34	Siirt	42	1	27	5	0	1	0	7	30	1	19	4	0	5	0	4
TRC32	Batman	153	1	54	7	0	15	1	9	149	1	54	20	1	8	1	31
TRC33	Şırnak	116	3	81	4	0	9	0	9	85	3	19	12	1	3	0	10
	TOPLAM	536	7	234	21	4	34	15	40	494	6	149	47	11	20	14	67

TRC3'te kurulan şirket sayısı azaldı. TRC3 Bölgesi illerinde 2018 yılı 2. yarısında geçen yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında kurulan şirket sayısı 536'dan, 494'e düşerek %7,83 oranında azaldı. Aynı dönemde kurulan gerçek kişi ticari işletmeleri de azaldı. 2018 yılı Temmuz ile Aralık ayları arasında kurulan gerçek kişi ticari işletmelerin sayısı da bir önceki yılın aynı dönemiyle kıyaslandığında %36,32 oranında azalarak 234'ten, 149'a düştü.

2018 yılında
TRC3'te
yeni kurulan
şirket sayısı **494**

TRC3'te 2018'de
kurulan gerçek kişi ticari

2018 yılında
TRC3'te kurulan
yeni kooperatif sayısı

2018'de
TRC3'te kurulan şirket
sayısı

%7,83 azaldı

2018'de
TRC3'te kurulan gerçek kişi
ticari işletme **%36,32 azaldı**

En fazla
yeni kurulan
şirket TRC3 illeri arasında
Mardin'de

